

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ EGYESÜLET
HAVI KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI:

SZÉCHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSÉPHINE,
AZ EGYESÜLET ELNÖKE.

— * III. ÉVFOLYAM. * —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1898.

KOLOZSVÁRT.

GOMBOS FERENCZ LYCEUM-KÖNYVNYOMDÁJA.

1898.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A Z „ÁLLATOK VÉDELME“

III. évfolyamának

TARTALOM-JEGYZÉKE.

I. füzet.

	Old.
Az állatvédelem kérdéséhez. Zola Emil. — — — — —	1.
A rab oroszlán. Petőfi Sándor — — — — —	6.
A könyörületes veréb. Weisz Elza. — — — — —	7.
A mi fecskéink. Vidonyi József. — — — — —	9.
Palotát disznók számára. — — — — —	13.
Hírek. — — — — —	14.
Hasznos tudnivalók. — — — — —	15.

II. füzet.

Az ember és az állatok Keleten. Dr. Bálint Gábor. — — — — —	21.
A veréb halálára. Catullustól. Ford. Dr. Csengeri János — — — — —	22.
Adományok. — — — — —	22.
A szálláskérő róka. Irta Móra bácsi. (Dr. Halász Ignác) — — — — —	23.
Az állatok hangja. — — — — —	24.
A csethalak kora — — — — —	24.
Vad macskák. Dr. Szádeczky Lajos — — — — —	25.
A könyörületes macska. — Macskanyelv. — — — — —	26.
Drága macskák. — Macska-akadémia — Iszákos állatok. — — — — —	27.
Lilike álma. Irta: Szász Edith. — — — — —	28.
Kutyák szállodája. — Óriás sertés. — — — — —	29.
Hírek. — — — — —	30.
Hasznos tudnivalók. — — — — —	31.
Az Á. V. E. választmányi ülése. — — — — —	32.
Bismarck és haldokló kutyája. — — — — —	32.

III. füzet.

A „Grotta del Cane“ Nápolyban. Schwarczel Adél. — — — — —	33.
Péchy Simon az állatokkal való bánásról. Közli: Dr. Kanyaró Ferencz. — — — — —	34.
A jó szív. Lithvay Viktoria. — — — — —	35.
Az ember és az állatok Keleten. Dr. Bálint Gábor. (Befejező közlem.) — — — — —	36.
A cserebogár ereje. — — — — —	39.
V. ifj. pályázatunk (kihirdetése). — — — — —	40.
Éhező madarak és lánczos kutyák. — — — — —	40.
Pogányok mint állatbarátok. — — — — —	40.
Az ezredes kutyája. Székely Dénesről. — — — — —	41.
5 más kis kutyatörténet. — — — — —	42 és 43.
Az állatok és a földrengések. — — — — —	43.

A kis állatvédő. Márkus Erzsitől.	4.
Az európai bölény végpusztulása.	45.
Az oroszlan és tigris kitarása.	45.
A tavak faunája.	46.
Madárfajok. — Állatszeliidő a parlamentben.	46.
Hasznos tudnivalók.	47.
Hírek.	48.

IV. füzet.

Szózat a magyar hölgyekhez. Ponor Thewrewk Árpád.	49
Példás vadkert. Gróf Kohári István.	56.
A szarka értelméről. Irták Balassa György és Kardos Árpád.	57.
A berlini Á. V. E. ügyvivőjének felesége.	59.
A lánczos kutya télen. Németből Sz. L. J.	60.
Téli fecskék.	60.
Állatkórházak Indiában.	61.
Háboruban működő kutyák.	61.
A bicyclista papagálya.	61.
Lovaink kinjairól. Dr. Plósz Béla.	62.
Szelid oroszlan.	63.
Hírek. — Felhívás előfizetésre.	64.

V. füzet.

Schopenhauer Arthur levelezéséből.	65.
Ő felsége a király az állatvédelemről.	66.
Hanzi. Kiss Józseftől.	67.
Kíméljük az állatokat. Dr. Ferenczy József.	69.
Adomány.	72.
A méhek értelmessége. Dr. Bálint Sándor.	78.
A megoperált hálás tigris.	76.
Tudós papagályok.	77.
Victor Hugó egy verse a — lóhusról.	78.
Állatok a szinpadon.	78.
Nansen madarai Budapesten.	79.
A tehén szerepe Indiában.	79.
Hírek.	80.

VI. füzet.

Paul de Saint-Victor a postagalambokról. Dr. Hamvas József.	81.
A poloska. Irta: Arany János.	83.
V. ifju pályázatunk eredménye.	85.
Matyó, a galamb. Schwarcz Jolántól.	85.
Pénzió madarak számára.	87.
Egyházi egyesület az állatokkal való jó bánásmód előmozdítására Angolországban.	88.
A párisi Á. V. E. 3.000.000-nyi öröksége.	88.
Tapa l'oeil. Barabás Albert.	89.
Siró állatok.	92.
Legenda a disznóról.	92.
Az előkelő kutya.	93.
Hírek.	94.
Állataink kinjairól.	95.

VII. füzet.

Madarak a hit világában. Binder Laura	97.
Mesterséges ló.	99.
A mi fecskéink. Dr. Szász Béta.	100.
Állataink kinjairól.	101.
Csalogánydal. Borbély Zoltán.	102.
Umberto király unokaöccse.	103.
Madarak védelme.	104.
Engesztelhetlen gyűlölet. Irta B-s.	105.
A macska kicsi nyulak dajkája.	105.
A krokodil barátja.	106.
Hidépítő hangyák.	106.
Tánczóló egerek.	106.
Egy madár mint szárnyasok őrzője.	106.
Közgyűlésünk.	107.
Elnöki megnyitó.	108.
Titkári jelentés.	109.
Pénztári jelentés.	111.
Kimutatás az állatkinzás által elkövetett kihágási ügye'ről.	112.
Az állatvédelemről szóló szabályrendeletek.	112.
Az »istálló-rend tiz parancsolata«	112.
A madarak üldözéséről szóló tilalom kiaggatása.	112.

VIII. füzet.

Az állatok és a zene. Lady Lawrence.	113.
A zsráflok pusztulása.	114.
Mantegazza a zsidó rituális állatvágásról.	114.
Ó madarak. Fejes István.	115.
Jön a tavasz. Litvay Viktoria.	115.
Madarak a hit világában. Binder Laura. (Befejező közlemény.)	116.
Hogyan lettem állatvédő Gy. Bernáth Oszkár.	119.
A szülők, tanítók és tanárok szíves figyelmébe.	120.
A bogarokról. Gaál Mózesné.	121.
A madarak mint építészek. Széchyné Lorenz Joséphine.	125.
A csalán mint takarmány.	127.
Szárnyasok hizlalása állatkinzás: tömés nélkül.	128.

IX. füzet

A szegény gazdagok medvéje. Irta Dr. Cs. Papp József.	129.
Állatok halhatatlansága.	132.
Madárfészek. Tompa Mihály.	133.
Madárfészek. Rosenberger Fány.	135.
Egy kis fecskéfészék. Irta Weisz Elza.	136.
A csacsi. Irta Francis Coppée, Ford. Széchy Károlyné.	137.
A bogarokról. Gaál Mózesné. (Befejező közlemény.)	138.
Állatok nyaralása.	143.
A madarak pusztulása és a divat.	143.
A lovak szemgyuladása.	143.

X. füzet.

Az állatvédelem ügye a „Falu jegyzője“-ben. Dr. Rencz János.	145.
Madarak a piperekosárban	149.
A kakas kukorékolásáról.	149.
Pacsirta szót hallók megint. Petőfi Sándor.	150.
A pillangó. Irta Lamartine, Ford. Dalmady Győző.	150.
Állatok a történelemben.	151.

Fehér zerge.	151.
VI. ifj. pályázatunk (hirdetés.)	152.
Nemzetközi állatvédő kongresszus.	152.
Alfred de Musset kutyája Irta Mme Vve Martellet. Ford Széchy Károlyné.	153.
Adalékok a róka ravaszságához.	155.
Állatkinzás. Gaspár J.	156.
A kaméleon színváltozása.	157.
Az Á. V. E. küldöttsége a polgármesternél.	158.
Az orsz. Á. V. E. 1898. évkönyve.	158.
Házi állataink egészségének fentartásáról.	158.
Beszélő kanári madár.	159.
Kutyatemető.	159.
Vízet a kutyáknak.	159.
Köszönet.	159.

Bibliai mondatok: 8, 21, 35, 56, 66, 82, 100, 115, 120, 132, 150.

Aforizmak az állatvédelemről: 8, 21, 35, 56, 66, 72, 77, 82, 100, 107, 114,
132, 133, 136.

A tagdíjak kilizetése: 16, 32, 96, 112, 144, 160.

Szerkesztői üzenetek: 16, 80, 96, 144, 160.

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET

Szerkesztőség:
SZÉCHY-VILLA
I. EMELET
hová a kéziratok, tudakozódtatók, előfizetések küldendők.

HAVI KÖZLÖNYE.

Szerkeszti:
SZÉCHY KÁROLYNE LORENZ JOSEPHINE,
az Egyesület elnöke.

Tagoknak
tagozati díj fejében jár.
Előfizetési ár:
Egész évre 1 frt — kr
Fél " — " 50 kr
Számonként — 10 kr

Harmadik évfolyam.

Kolozsvár, 1897. október 1.

I. szám.

AZ ÁLLATVÉDELEM KÉRDÉSÉHEZ.

Miért zendül meg a szívem, ha olykor az utcák zajában elveszett ebbel találkozom? Miért tölt el oly mély számalommal az ide s tova futkosó állat, a mint szimatolva, csüggedten keresi gazdáját; miért szorúl erre úgy össze a szívem s múlik el azonnal a sétához való kedvem?

Miért, hogy nem hagy el ez a bús emlék estig, sőt más napig sem és miért tér vissza, szinte testvéri részvétet keltve bennem, gondot és érdeklődést az iránt, hogy a szegény pára mit csinál, hol van, lett-e menhelyet, van-e eledele, nem keres-e dideregve menedéket valamely sarokkő mögött?

Miért vésődött be emlékezetembe ez az eiszomorító, időről-időre újra feltűnő képe a gazdátlan ebnek, a melyet tíz évvel ezelőtt láttam? Olyan ez az érzés, mint maga a szegény állat szenvedése, a mely nem tud beszélni és nagy városainkban magát munkájával eltartani.

Miért hat rám oly megdöbbenően az állat szenvedése? — Miért nem tudom elviselni azt a gondolatot, hogy szenved az állat elannyira, hogy néha éjjel télnék idején, felkelek, hogy megnézzem, vajjon macskámnak megvan-e a tál vize? Miért tekintem a teremtés valamennyi állatát mindmegannyi kis rokonoknak? s ha rájuk gondolok, miért száll meg az irgalom érzése, a béketűréssel párosult szeretet?

Miért számítom az állatokat családomhoz, csak úgy, mint az embereket?

Gyakran intéztem magamhoz ezt a kérdést, a melyre — úgy hiszem — sem a physiologia, sem a psychologia nem ad kiélegítő feleletet.

Osztályozzuk csak! Légiókra megy azok száma, kik az állatot kedvelik. De számot kell vetnünk azokkal is, a kik utálják és azokkal, a kik nem törődnek vele. Van tehát három csoport:

az állatbarátoké, az állat gyűlölőké és a közönyösöké. E három csoport egymáshoz való számbeli viszonyának megállapítása után még meg kellene magyarázni, hogy miért kedveljük az állatot, miért gyűlöljük és mi okból hanyagoljuk el? Ez a vizsgálódás talán valamely általános szabály megállapítására vezetne. Csodálom, hogy még senkisésem kísérlette meg ezt a munkát, mert úgy vélem, hogy ez a problema sok komoly kérdéssel függ össze és az emberiség legbensőbb magvát érinti. Mondják, hogy az állat a gyermek helyét pótolja az oly aggszüzeknél, a kik a jámborsággal nem érik be. De ez nem igaz; az állat iránt való szeretet megmarad akkor is, midőn az anyai szeretet ébred fel a nőben. Huszszor észleltem, hogy gyermeküket imádó anyák az állat iránt való élénk vonzalmukat ép oly mértékben megőrizték, mint ifjuságuk hajnalán. Sajátszerű vonzalom ez: nem szenved csorbát a többi érzelem révén és nem csorbitja meg amazokat sem. Ez a tény határozottan bizonyítja azt, hogy e vonzalom magában valósággal létezik és világosan megkülönböztethető, hogy mindegyikünk érzi és hogy ezen vonzalom az általános szeretetnek egyik megnyilatkozása, nem pedig módosított alakja vagy akár elfajulása a szeretet valamely különös módjának.

Szeretjük az Istent: ez az isteni szeretet. Szeretjük gyermekeinket, szüleinket: ez az anyai, a gyermeki szeretet. Szeretjük a nőt: és ez a magasztos, örök szerelem. Szeretjük végül az állatot is, és ez is szeretet, noha más szeretet, melynek megvannak a maga feltételei, szükségei, fájdalmai, örömei. A kik nem érzik ezt a szeretetet, tréfálkoznak rajta, boszankodnak miatta, esztelennek nyilvánítják, hasonlóan azokhoz, kik bizonyos nőket nem szeretnek és nem akarják megengedni, hogy mások szerethessék őket. Mint minden nagy érzelem, úgy ez a szeretet is nevetséges és egyszersmind fölséges is, balga és örömteljes és ép úgy képes különczködésekre, mint bölcs és erős elhatározásokra.

Ki fogja tanulmányozni e szeretetet? ki fogja megmondani mily mélyen gyökerezik lényünkben? Ha önmagamát kérdem, akkor az állatok iránt érzett irgalmasságom kutforrását abban találom, hogy ezen lények — nem birván beszélni — képtelenek szükségleteiket és bajaikat velünk megérteni. Elő lény, mely szenved, a nélkül, hogy megérthetné velünk, mint szenved és miért szenved: nem szörnyű, nem szivet bántó-e ez?

Ezért örködöm szüntelenül az állat fölött és ezért van gondom rá, hogy semmiben hiánya ne legyen, miközben bizonyára nagyobbnak képzelem szenvedését, mint a minő az valóságban.

Úgy vagyok vele, mint a dajka a gyermekkel, melyet meg kell értenie, hogy segíthessen a baján.

Ez azonban még csak irgalmasság, szájalom számban megy; de ki magyarázza meg a szeretetet? Még nincs megoldva az a kérdés, miért tekintem testvérnek, bajtársnak az egészséges állatot, a melyet, noha nem szorul rám, felkeresek és szeretek? Hogy van az, hogy annak helyét, a mi bennem szeretet, másoknál közöny, majd gyűlölet foglalja el?

Nemrégiben, azon regényem befejezésén dolgozva, melynek Róma szolgál keretül, hosszú levelet kaptam e városból, levelet, mely végtelenül megindított.

Ugy vélem, jobb ha e levél íróját meg nem nevezem, csupán azt említem, hogy az olasz hadsereg egy magasrangú tisztje, szabadsághős, valószínűleg koros és régóta nyugalomban van. Azt hiszem, hogy levelének tartalmát nyilvánosságra hozva, megfelelek szándékának, sőt örömet szerzek neki.

Levelében arra kért, hogy regényemben vegyem pártfogásomba az állatokat. Szó szerint a következőket írta: «Észrevette Ön azon szörnyű kegyetlenkedéseket, a melyet Rómában büntetlenül követnek el az állatokon, nyilvánosan és titokban egyaránt? Ez a kegyetlenség egészen nyíltan, megbotránkoztató, megvetendő módon üzetik, nem volt lehetséges kiírtni. Azt hiszem, csupán Ön mivelhetné ezt a csodát hatalmas szavával, melyet oly sokan lesnek és azon általános megbotránkozás által, mely az Ön szava folytán kétségkívül kitörne. Számtalan ténnyel világíthatnám meg ezen kérdést, melyet teljes életemben tanulmányoztam».

Képzhető-e meghatóbb valami, mint mikor az öreg katonára lesz szószólójává a szegény szenvedő állatnak? A mi hatalmamra illeti, abban bizony csalódik ő és bocsánatot is kell kérnem, a miért reprodukálom levelének azon mondatát, melyben szavaimnak oly túlnagy jelentőséget tulajdonít. Nem-e kedves és megindító jelenség, hogy az állatok ezen buzgó védője egy szomszédos nemzet egyik igénytelen regényírójához fordul, hogy felkeltse az ügy iránt való érdeklődését és hogy az állatok szószólójául hívja fel őt, ettől remélve — ha nem is üdvöt, de legalább enyhülést?

Megvallom, hogy az eltévedt ebek barátja mindjárt rokonszenvezett bennem a vitéz öreg katonával, a ki kétségkívül derék ember. Regényem akkor már be lévén fejezve, benne egyetlen oldalt sem szentelhettem már az állatok ügyének. Megjegyzem különben, hogy Rómában mit sem láttam, a mi feljogosított volna arra, hogy pártfogásomba vegyem őket. Nem kétkedem a levélíró szavainak igaz voltában; csak kijelentem, hogy az általa említett állatkinzások eseteit ottlétem alatt észlelni nem volt alkalmam. Valószínűleg épen olyanok e tekintetben a viszonyok Rómában, mint Párizsban, noha nekem úgy látszott, hogy az állatok iránt való szeretet annál inkább tünetezi k, minél inkább meggyünk délnek. Erre vonatkozólag a levél következő mondatát idézem:

»Milánóban és általában a kelta eredetű olaszok között a kutya ütlegetése nem csak közbotránkozást szülne, de a büntetőtörvény által sujtatnék; ellenben délen legraffináltabb vérlázító kegyetlenkedések is ritkán kerülnek bíró elé, mert a járó-kezők olymposi nyugalommal haladnak tovább». Ezen bizonyára találó megjegyzés majdan adatul szolgálhat azon műnek, melynek egykor meg kell indulnia.

Itt Párizsban esett meg, hogy néhány korosabb hölgy rálesván a tudós vivisector urakra, napernyőkkel rontottak rájuk.

Bizony ez nevelésnek látszott. De hát elképzelhető-e az a megbotránkozás, a mely erőt vett e szegény hölgyeken arra agondolatra, hogy élő kutyák darabokra vágatnak? Mert hiszen ők szeretik ezeket a szájalomraméltó ebeket és úgy érzik, mintha saját testüket vagdalnák!

Az a hős, a ki nekem irt, a ki halálmegvetéssel küzdött, a ki nem ismert félelmet, midőn arról volt szó, hogy öljön vagy megölessék, bizonyára azon testvér érzelmű lelkek nagy családjához tartozik, a kik vigasztalhatatlanok, ha szenvedésekre gondolnak, bárha csak állatokról van szó és főképp oly állatokról, melyek sem hangot adni, sem magukat védeni nem képesek. Ezennel nyilvánosan nyujtom neki jobbomat, a szeretet és becsülés érzésével szívemben.

*

Volt egy Fanfan nevű, a legkisebb angol fajtához tartozó ebem. A kutya-kiállításban láttam először, a hol egy nagy macskával együtt ketreczben volt elhelyezve. Oly gyengéden pillantott rám, hogy megkértem az illető állatkereskedőt, venné ki a ketreczből. A földre kerülve, az apró állat kerekeken mozgó kis kutyák módjára tipegett. El voltam ragadtatva és megvettem a kis kutyát. Aztán kísült, hogy a kis kutya megvan tébolyodva. Egy regelen — alig nyolcz napja volt akkor nálam — elkezdett maga körül forogni, mindig körben, szüntelenül. Ha végre fáradtan, szédülten elterült, akkor nagy nehezen feltápáskodva, megint elkezdte körforgását. Ha szájalomtól eltelve karjaimba vettem, lábacskaí továbbmozogtak, mintha még mindig forogna és ha letettem, újból kezdte örökös forgását. Az állatorvos, a kit elhivattam, úgy vélekedett, hogy kutyámnak agyvelőbaja van és ajánlkozot arra, hogy megmérgezi. Erre nem állottam rá. Házamban minden állat természetes halállal mútik ki és kertem egyik zugában nyugodnak.

Ugy tetszett azután, mintha Fanfan kigyógyult volna ez első rohamból. Két évig volt mellettem, mialatt mód nélkül megkedvettem. Nem hagyott el soha, mellettem guggolt a karosszékekben négy óráig tartó reggeli munkám alatt és így szinte részt vett a szellemi alkotás minden fáradságában és örömeiben; midőn kipihentem, felemelte pofácskáját és rám pislantott fénylő szemével. Sétáimon elkísért, folyton előttem tipegve és sokakat nevetésre indítva; hazatérve székem alá bujt és ott elaludt; éjjel ágyam előtt vánkoston pihent. Oly szoros kötelék fűzött bennünket össze, hogy a legrövidebb távollét után már éreztük egymás hiányát.

Majd hirtelen ismét megszállta Fanfant a kergeség. Hosszszab időközben két vagy három rohamon esett át. Majd gyakoriabbak lettek rohamai és az időközök megrövidültek; borzasztóvá vált életünk. Ha erőt vett rajta betegsége, szüntelenül forgott. Már nem tarthattam magam mellett a karosszékekben. Mintha démon szállta volna meg, órákig forgott asztalom körül. De különösen éjjel szenvedtem, midőn vad kitartással végezte körforgását, folyton a szőnyegen tipegve. Hányszor keltem fel, hogy a szegény állatot karjaimba vegyem egy-két óráig magamnál tartva, abban

a reményben, hogy rohama szünni fog; de alig tettem le a földre, újból megkezdődött az őrült forgás. Kinevettek és dőreségnek mondták, hogy a kis beteg kutyát szobámban tartom; de ha nem tehettem másképp! Majd meghasadt a szívem, ha arra gondoltam, hogy többé nem vehetném őt fel, nem nyugtathatnám meg és hogy többé nem nézhetne rám fénylő szomorú, hálátadó szemével.

Végre egy reggel Fanfan karjaiban múlt ki, szemeit rám szegezve. Hirtelen vonaglás és vége volt; csak annyit éreztem, hogy vonagló kis teste ellapult, akár egy rongydarab. Szemeim könnyekkel teltek meg és majd megszakadt a szívem. Csak egy kis állat pusztult el és mégis annyit szenvedtem, emléke anynyira fáj nekem, hogy meg akartam ezt írni, mert tudtam, hogy abból, a mit írnék, az olvasó kiérezné a szívemet. Ma már mindez rég letűnt; újabb szenvedések jöttek és úgy érzem, hogy az itt elmondottak már teljesen kihűlt érzés tolmácsolói. De akkortájt annyi mondani valóm volt! annyi igaz, mély, fontos mondanivalóm az állatok iránt való szeretetről, mely oly titokszerű, oly hatalmas, a melyen sokan mosolyognak és a mely mégis annyira aggasztotta szívemet, hogy csaknem gyászt hozott életemre.

Vajjon miért ragaszkodtam annyira a beteg kutyához? és miért barátkoztam vele, akárcsak emberi lény lett volna? Miért sirattam meg úgy, a hogyan csak szívünknek kedves lényt siratunk meg? Talán csak azon kielégíthetetlen szeretetnél fogva, a mellyel minden élő és szenvedő lény iránt viseltetem? azon testvéri részvételnél, irgalomnál fogva, melyet a legszegényebb, legalsóbb lények keltenek bennem?

*

És ime, a Rómából kapott felszólításra, az öreg katonának az állatok érdekében hozzám intézett kérelme után volt egy álmom.

Az állatnak még nincs hazája. Még nincsenek német kutyák, olasz kutyák, francia kutyák. Mindenütt csak kutyák vannak, a melyek szenvednek, ha ütlegelik őket. Nos hát: nem kezdhetnők-e azon, hogy a nemzetek egymás közt megállapodnának abban, hogy az állatot szeretnünk kell? Lehet, hogy az állatok iránt való általános szeretet, a mely tultenné magát az egyes országok határain, az általános emberszeretet oltárához vezetne. Ha a világon minden kutya egy családhoz tartoznék, melylyel az egész emberiség egyforma szeretettel bánnék és a mely így az egyetlen szabad népet alkotná, mely a »haza« harczias és testvérgyilkos eszméjén kívül állana: ez volna a jövő boldogság tündérországába vezető út! Nemzetközi kutyák, az összes népek szeretetébe és oltalmába ajánlva — Istenem, mily szép példa volna e! és mennyire kívánatos volna, hogy az emberiség ezt a tant megszívelje, abban a reményben, hogy később azt mondhassa, hogy e törvény nem csak az állatok kedvéért alkotott.

Tenné ezt pedig a szenvedés nevében, hogy kiírta vagy legalább tőle telhetőleg enyhítse azt a rút szenvedést, melylyel a természet táplálkozni látszik és a melynek a lehető legkisebb

mértékre való leszállításáért az emberiségnek érdemes volna küzdelmet folytatni az egyedüli küzdelmet, a melyben az álhatatosság bölcseség volna. Tenné ezt oly törvények létesítéséért, a melyek nem túrnék meg, hogy az emberek ütlegetek szenvedjenek, a melyek biztosítanak számukra a mindennapi kenyeret és egy világ-közösség mérhetetlen kötelességével fűznék őket egybe, hogy végre béke honoljon e földön.

Egyesüljenek az emberek, valamint a szegény bolyongó állatok érdekében, úgy azon szerény célból is, hogy az ütlegetést megszüntessék és kevesebbet szenvedjenek.

Zola Emil.*)

A rab oroszlán.

A végtelen birodalom helyett
Adának neki egy kis ketreczet!

Vasrostélyos kicsiny ketreczben áll
Az oroszlán, a sivatag-király.

Hagyjátok őt békében állani,
Szentségtelenség háborítani.

Ha elrablák a szabadságot tőle,
Hadd gondolkozzék legalább felőle.

Ha el nem éri a fa sudarát,
Hadd lépjen árnyékára legalább.

Ott áll merően méltóságosan,
Még mostan is mily méltósága van!

Elvették szabadságát, mindenét,
De nem vehették hős tekintetét.

Merően áll, miként a pyramid, a mely
Sokszor nézett reá komor kőveivel.

Ott járnak kósza gondolatjai,
Magát szülőföldére képzeli,

A melynek sivatagjait vele
Együtt zúgá be a szamum szele.

Ez a szép föld, ez volt a szép idő!
De tömlőczének őre jó,

S merengésének eltűnik világa,
Mert vesszejével őt ez föbe vágta.

Vessző s egy ily ficzko parancsol neki,
Oh minden égnek minden istenségi!

Ilyen mélyen hajolt magas feje,
Ilyen gyalázatot kell túrnie!

S a bámuló, otromba néptömeg
Gyalázatán még egy nagyot röhög.

Hogy mersz pisszeni, téha sőpredék?
Ha szét találja törni tömlőczét,

Úgy összetéphet, úgy széjjeltagolhat,
Hogy lelked sem marad meg a pokolnak!

Petőfi Sándor.

*) Grimm Gusztáv, a budapesti Á. V. E. nagyérdemű tiszteletbeli alelnöke juttatta a magyar közönséget Zola Emil «szép elmékedéséhez, a melyet több ezer példányban kinyomatott és szétosztatott, oda kívánva hatni »hogy hazai íróink és hírlapíróink megszíveljék világhírű kartársuknak a »néma teremtmény« iránti szeretetről szóló szavait és Zolát ez uton kövessék«.

A könyörületes veréb.

Első díjjal jutalmazott pályamunka.

Írta: **Weisz Elza**, a helybeli felsőbb leány-iskola VI. oszt. növendéke.

Jelige: Ha kicsiny is a test, benne gyakran a legnagyobb, legnemesebb lélek lakozik.

Szinte hihetetlen gyorsasággal változtatja felöltőjét a természet. Alig öt percze, olyan gyönyörrel töltötték el a sziveket a nap meleg, jókedvű sugarai; olyan élvezet volt végig menni az üle mezőn, a tarka erdőn. S most? Hova tűnt az isteni kép? Mi lett az enyelgő sugarakból? s a barátságos, tiszta, kék eget miért váltotta fel az a sötét, komoly felhőgomoly? Az imént még oly csendes volt minden, egy-egy kedélyes szeillő gyöngye lehetén kívül mi sem zavarta az összhangzó nyugalmat! Most? Rettenetes szél üvölt, rémes suttogásával kísértetekre, gonosz szellemekre emlékeztet. Ijesztő zajától, zsarnok hatalmától félve, olyan rémesen reszketnek a fák levelei, s ágaik olyan alázatosan hajlonganak. Talán feltétlen hódolatukat akarják erősítgetni a felsőbb erő parancsoló akarata előtt? Nem! Nézzétek azt a büszke tölgyet ott az erdőszélen, milyen haragosan mormol, hogy fenyegetőzik fenséges koronájával! De mi az a sötét test, mely oly villámgyorsan hasítja keresztül a leget, ott az óriási tölgy alatt. Ni! most mintha megijedne, mintha a benne működő erő megbénulna, most hirtelen a földre esik. Az a sötét test pedig nem egyéb, mint egy kis veréb. Epen visszatérőben volt eleség szerző utjáról, mikor utól érte az eget-földet megrázkodtató égiháború, s bizony sietnie kellett, hogy még idején haza érkezzék. Hanem, mikor már közel van puha, tollas, meleg fészkéhez, figyelmesen, körültekintő szeme egy kis veréb-fiókat pillant meg az úton, a mint tehetetlenül vergődve fel akar emelkedni, de gyarló erejét a tomboló elemek legyőzik, s a szegény állat kétségbeesetten várja végső percét. Az anyamadár megretten röptében! Irtóztató gondolat járta át lelkét! Csak nem az övé a kis fióka? Gyorsan száll le a földre, de a zuhogó eső, a tüneményes gyorsasággal végig cikázó villámok, az őket követő ijesztő dörgések nem engedik aggódó lelkét meggyőződni gondolata igazságáról. Egy pár pillanatig még küzd az állat a viharral, még remél, de aztán hirtelen fölemeelkedik, s gyorsan, mint a nyul, repül otthona felé. Remegve közelít fészkéhez, s szíve megdobban az örömtől! Övéi mind ott vannak a parányi fészekben, mely olyan végtelen sok boldogságot rejt magában. Oh, hogy örül a jó anya, hogy dédelgeti gyermekeit! Milyen édesen cseng hangja, a mint lázas sietséggel mondja el a történeteket férjének s fiókáinak. De az öröm közepette, egyszerre olyan bánatosan kezd beszélni, s mintha rábeszelné férjét valamire. Bizonyosan azt mondja »Szegény anya, ki nem tudja hova lett fia, milyen szerencsétlennek érezheti az magát! Jer velem, keressük fel, hiszen jut még hely itt annak a boldogtalan teremtésnek, mi majd fel-

neveljük, vagy megmondja hol van elrejtve otthona, s visszaadjuk majd anyjának!

Oly szépen tud kérni, olyan kedvesen beszél rá férjét, hogy az engedni kénytelen lesz, s előbb az anya repül vidám csicsergéssel a fészekből, utána az apa, s a vihar daczára megindulnak az eltévedt állat keresésére. Olyan édes érzés az, jót tenni felebarátainkkal, különösen ha Isten áldása van munkánkon! A mint most a magas tölgy alá érkeznek a mi madaraink, már ott látják az édes anyát kétségbeesetten kinlódva, mert a harc oly nehéz, fiókájával nem tud röpülni, s a szél olyan iszonyuan recsegteti a fák gyökereit is! Ha egyik fának kitörik hatalmas dereka, porrá zuzza, szétmorzsolja óriási sulya a két szerencsétlen állatot. Mintha Isten küldte volna ebben a pillanatban a mi barátainkat, megmentik a végkimerüléstől kinlódó verebet, s most már könnyedén röpítik mindhárman a szinte haldokló madarat fészke felé. Milyen hálával csiripel az egyik, s milyen visszautasítólag a másik! Végre ott vannak! Alighogy elhelyezik a tollas fekvőhelyen a kis szökevényt, a szélvész gyorsaságával száll fészke felé a két nemes veréb. Milyen boldogan, milyen megelégedett szívvel térnek a kiérdemelt nyughelyre, kedves kis családjuk körébe!

Tarthat-e még tovább a menny haragja? Sujthatja-e a földet mérgében tüzes villámaival? Megreszkettetheti-e még a levegőt a mennydörgés éktelen lármája?

Oh nem! Az ég kitisztul, a felhők szétfoszlanak s a nap sugarak forró szeretettel mosolyganak a földre, s különösen két parányi fészek nemesszívű lakóira! Talán épen olyan boldogan néz ránk a szeretetteljes kékég, mint az édes anya elveszettnek hitt, de megtalált gyermekére.

A jótéteményről és marhatoknak való adakozásról el ne feledkezzetek: mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten. *Filíp. 4, 18.*

*
Egy kis éneklő madár az ágon elegendő az isten mindenhatóságának bebizonyítására. *Victor Hugó.*

*
Az ember minden élő lényvel, melynek örömeit és fájdalmait magáévá teszi, új drágakövet nyer magának szeretete kincsében. *Raupach.*

*
A szív jósága a fődolog, mire az embernek szüksége van.

Az állatok lelki világából.

A mi fecskéink.*)

Irta: Vidonyi József.

Lebontották a kis házikót a Boros-utczában s áldozatul esett egy füstí fecske-fészek is; de az új építkezés olyan gyorsan haladt, hogy mire megérkeztek a fecskék, a háromablakos ház már tető alatt volt; de baj érte a megérkezetteket így is, mert a háztető alá bejáró nyílást sehol sem találtak, a hol ők is hozzá foghattak volna az építéshez. Mit csináljanak, hová forduljanak, hogyan győzzék most le azt a nagy akadályt, a mi útjokat állta? A helyszeretet győzött, mert fészüket a kapu bejárat fölé, az udvar felé eső hatodik keresztbe feltetett gerendára rakták. Ott költöttek; július végén már üres lett a fészek.

Azután hét és fél hónapig nem volt a kis nyitott házban lakó; lestük, vártuk a vendégeket, míg végre f. é. április hó 17-én megérkeztek a hosszú útról.

Ez a nap ünnep volt a házuknál. Mindnyájan örültünk, gyermekeim »Isten hozott«-tal üdvözölték a vándorokat. Az öregek elfoglalták jogos otthonukat; de hol maradtak el a felnőtt, nagygyá lett gyermekek? Ki tudná ezt nekünk megmondani?

Április hátralévő napjait munka nélkül éltek át; májusban fogtak a fészek kijavításához. A hol lyukakat kapott betapasztották, a régi ágyat felfrissítették, kihordtak belőle minden ócska tollat, szénaszálat, mindenféle törmeléket és hordtak helyébe tisztát, újat, s csodálatos lankadatlan jó kedvvel végezték e munkát.

Később öt kis fecske népesítette meg a fészket. *S minő* nagy szeretettel szerezték a szülők e kincsüket! Egy pillanatra sem hagyták el a kicsinykéket, ha az egyik a szülők közül kirepült a fészekből, meleg szárnyaival eltakarta a másikat.

Láttam, akárhányszor megtörtént, midőn az idő borongós volt, hogy a nőtény egész nap el nem hagyta a fészket; hiába való volt a hímnek minden szólítgatása, könyörgése; az asszony nem hallgatott a szép szóra, a hím természetesen boszankodott, szerette volna a makacskodót megbüntetni, de szive nem engedte, gerjedelmének lecsillapulása után egész szeretetreméltósággal elkezdte kis feleségét etetni. Ez az asszonynak hizelgett, a hordott falatokat szívesen elfogadta; megengedte azt is, hogy rövid időre férje is megpihenhessen a fészekben. A hím ilyenkor nem tudott hová lenni örömeiben, csicssergett és czirógatta párját.

A költés ideje aiant a hímnek egyetlen egyszer sem engedtetett meg, hogy az éjszakát a fészekben töltse; akár szép volt az éjszaka, akár zivataros, neki más pihenő tanyát kellett keresni.

Reggel azonban rendszeren már fél három óraker egy és ugyanazon helyen csicssergett a fészekhez közel, négy óráig közbe-közbe tisztítgatta magát. Ha néha elhagyta is helyét, előbb mindig a fészekhez repült, mintha meg akarta volna nézni, nem lett-e még

*) A »Vasárnapi Ujság«-ból.

szaporaság? Azután szétnézett rövid időre a magasban, visszatérve újból folytatta ébresztő, csicsergő énekét.

Egymás után következő öt reggel figyeltem meg tisztázkodását és mind az öt reggel azt tapasztaltam, hogy először mellén, azután jobb, majd a bal szárnyán simit végig minden tollacskát s utoljára hagyja villás farkát és hátát. Mikor ezen rendszeres tisztázkodással készen van, elrepül reggelizni. A reggelizés 15—20 perczig tart. Most újból a fészekhez repül, és ha nőtényének még nincs kedve a fészek elhagyására, akkor az erőszakhoz folyamodik, megfogja feleségének a csőrét és kihuzza a fészekből. A nőtény enged az erőszaknak és elrepül. A hím a fészekben marad, elkezd itt csicseregni. A nőtény a reggelizéssel hamar készen van, gyorsan visszatér, és a hím, mihelyt észre veszi közeledését, be sem várja, hanem kirepül a fészekből, valószínűleg ki akarja kerülni a tettlegesség visszafizetését.

A tojáskeverés 4—5 szőr történik napjában; úgy helyezkedik el azokon a nőtény, hogy testének melege mindegyiket egyformán érje.

A kikelést a nőtény szokatlan izgatottsága előzi meg. Gyakran forog tojásain, megnézi maga alatt, a hímét erős csipésekkel fogadja s tartja távol a fészektől. A hím a bántalmazást szívesen tűri, mert úgy gondolkodik: az örömben nekem is részem van.

A tojáska haját nem dobja ki a fészekből, hanem csőrébe fogja, kirepül vele, az udvar felett elejti, azután megfordul és nyilsebes repüléssel visszatér a fészekbe.

Az etetés közös munkájok lesz, de a kicsinyeket az első hét nap egy pillanatra sem hagyják magukra. Rettenetesen félnek attól, hogy valami bajuk esik. Az egyik mindig bevárja a másikat. Sorba helyezik el a fészekben a kicsinyeket, olyformán, hogy a fejcskájök kifelé legyen, így etetik sorba. Rövidséget nem szenved az első napokban egyik sem.

A kikelés egy napon történt, június 4-én, ám bár a tojás lerakás öt napot vett igénybe és ez azért van így, mert míg a tojáslerakás meg nem történt, addig rendszeres ülés sincsen, csak addig van a nőtény a fészekben, míg a tojás fájdalmain keresztül esik, azután kirepül a fészekből s csak időnként tér oda vissza, de akkor is csak rövid időre. A hím is ugyanazt teszi. Az éjt pedig a nőtény nem a tojásokon ülve tölti, hanem a fészek szélén, vagy ha benne van is, akkor a tojásokat mind előre tolja, úgy, hogy azokat testének melege nem éri.

Az anyai szeretet minden nyilvánulása mély benyomást tesz a szemlélőre. Hogy gondolja, hogy ápolja, hogy tanítja, óvja kicsinyeit minden veszedelem ellen! De jaj annak a kicsinynek, a ki nem engedelmeskedik, nem tanul, nem alkalmazkodik a rendhez, mert annak el kell pusztúlnia. Egy ilyen szerencsétlen kis teremttel szemben az édes anyai szeretet gyűlöletté válik; e kérlelhetetlen gyűlölet a hímre is ráragad, az sem ismer aztán kegyelmet.

Tapasztaltam, hogy az 5 fecskefiók közt volt egy kedvencz, ennek hordták a legjobb falatokat, ennek kedvéért eltértek a rend-

szerez etetéstől, 3—4, sőt 5-ször is ennek adtakeledelt egymásután. Volt egy mellőzött is, ezt éhezették. Mikor rá került volna a sor, hogy ő kap egy falatot, kikerülték, az utánna következő kapott. Az éhség gyötrelmeiben ide-oda furakodott, keserves siró hangokat adott — mind hiába; testvérei is elhuzakodtak tőle, — utoljára is elpusztult éhen.

Mikor meghalt, testvérei félték tőle, egyik sem akart mellette lenni, ez aztán folytonos helycserét, tolongást idézett elő a fészekben. Az öregek nem tudtak a bajon segíteni, mert a meghalt erősen beleakadt a fészekbe, oszlásnak indult már, egész raj légy repdesett a fészek körül, míg végre sikerült a fészekből való kiemelése, lábánál fogva való kihurczolása. Az udvarra dobta az anya a szegényt. Valjon mi volt a rettenetes módon megbüntetett kicsinyke vétké? minden valószínűség szerint az, hogy nem tanulta meg idejére a tisztaságot, nem tudott jóllakás után a fészekből, mint a többi testvérei, kihajolni, hanem a fészket piszkolta be.

A kedvencz június 26-án repült ki először a fészekből, illetőleg akkor hurczolták abból erőszakkal ki.

Hogy valami készül, azt már korán reggel abból a körülményből lehetett következtetni, hogy a két öreg fecske szokatlan módon folytonosan a fészek körül repdesett, nem igen törődtek az etetéssel. Leültek hol az egyik, hol a másik ablak párkányára, és a kicsinyek figyelemmel kísérték ezen nekik szóló repdesési gyakorlatot. Egyikben sem volt elég bátorság, hogy ott hagyja a fészket; utoljára is megfogta az anya kedvencz gyermekének a csőrét és így húzta ki a fészekből, így repült el vele az esővíz felfogására szolgáló csatorna szélére. Ott megpihentek. A kicsinek azonban nem igen tetszlett a dolog, mert ott hagyta édes anyját és visszarepült most már magában, a fészekbe. Az anya utána és újból csőrénél fogva kihúzta a fészekből; nincs pardon, mondá, elég erős és nagy vagy már, próbáld meg a magad erejét!

A másodikat június 28-án vitték ki a fészekből hasonló módon. A harmadikat és negyediket egy napon, június 30-án. A fészek üres lett, nem istértek oda vissza, csak július hó 5-én délután; ide kergette őket egy kis hirtelen keletkezett zivatar.

Július 20-án az egész fecske-család újból felkereste az elhagyott üres lakást és kezdetét vette a fészekrakás tanítása. Az öregek kijelöltek egy helyet az építendő fészeknek; midőn ezzel készen voltak, az udvarra repültek, a hol egy kis kacsapocsolya lévén, annak a felázott széléről elkezdték hordani a sarat; velők kellett tartani a már felnőtt gyermekeknek is; délig megvetették a fészek alapját, — a további folytatást egészen a gyermekekre bízták. Azok lázas sietséggel folytatták, csakhogy eredmény vajmi kevés mutatkozott, mert a hordott sár nem tapadt, a mit pedig oda tapasztott az egyik, azt leverte a másik, pedig mennyi szalmát, szénát iparkodtak bele építeni.

Július 21-én valamennyire már előhaladtak, vigyázóbbak, óvatosabbak lettek, a lázas sietség is megszűnt; július 22-én már csak ketten folytatták az építkezést, a négy testvér közül

kivált egy pár — a jegyesek, előre örülvén a jövő év nagy boldogságának.

Julius 23-án befejezték a munkát, de minő az a fészek! Mindenütt meglátszik rajta az élettapasztalat és gyakorlat hiánya, kicsi is, görbe is, 15 darab szalma- és szénaszál függ le róla, a mit nem voltak képesek beépíteni.

Minő az ellentét a szülői ház és az új fészek közt; az tágas, egyforma a hajlása mindenütt, kávája egyenletes, nem függ róla le sem szalma, sem széna; ez szűk, alig ad helyet magának a szerelmes párnak, azonfelül megbillent, mint az igazság serpenyője; lefüggő szalma- és szénaszálai egy rendetlen, alakatlan verébfészekre emlékeztetnek. Hogy tanulmányom lehetőleg teljes legyen, kiterjesztettem figyelmemet az etetésre is. Junius hó 19-én reggel 4 órától este 9 óráig jegyeztem; az eredmény az, hogy az egész nap 538-szor hoztak eledelt gyermekeiknek, egyre esett 134 etetés. Mily nagy szeretetre mutat e tekintélyes szám; élénk világot vet a kis fecskéfióka gyomrának egészséges emésztési képességére is, de kitűnik ebből a számból az is, minő hasznos madarak a fecskék, mennyi tömérdek ellenségtől mentik meg veteményes kerteinket.

*

Midőn fentebbi cikkemet pár héttel ezelőtt irtam, nem is gondoltam arra, hogy a fiatal fecske-fiókák fészekrakásának egy igen érdemes és figyelemre méltó természetellenes folytatása is lesz. Azonban azután történt még valami, a mit ezennel el is mondok. Julius 24-én a fiatal nőtény fecske egész délelőtt fészkeben maradt, mely körülmény feltűnt nekem s délután benéztem a fészekbe és nagy meglepetésemre két tojásukat találtam benne, 25-én hármat, 26-án pedig már négyet. Tapasztaltam továbbá azt is, hogy a kis tojásukak rendes fehér alapszíne sokkal halványabb, a fekete pettyek mintha elmosódva lettek volna rajta, nem is oly hosszukásak, hanem inkább gömbölyűek voltak. Julius 27-én elkezdődött a rendszeres ülés, azzal a különbséggel, hogy a him nem ült ki korán reggel, mint az apja, az eresztéki kedvesen csicssergeni.

A szülők, két más gyermekükkel minden délután 6—7 óra közt felkeresték a tojáson ülő gyermeket, illetőleg testvért, ott repdestek a fészek körül, egyik-másik meg is pihent a fészek szélén és miután jól kicsicseregtek magukat, búcsút vettek az igen fiatal anyától.

Augusztus 16-án reggel kelt ki az első unoka, dél felé a második, 2—3 óra tájban a harmadik, este 6 órakor pedig a negyedik is, 21 napig tartott az ülés.

A kikelés után a 9-dik napra kezdtek a kis fecskék egyes hangokat adni, fejcséjkéiket fel-felemelni, augusztus 29-én pedig már annyira erősek és tollasak lettek, hogy sorba ültek a fészek szélén, tolongtak és tisztogatták magukat ételhordás szünetelése alatt. Az etetésnél semmi kivételes eltérést nem tapasztaltam, a szülők nem tettek különbséget egyikök közt sem, szép sorrendben ment az etetés.

Szeptember 5-én mind a négy kis fecskét kihuzgálták a szüleik a fészekből. Nagyon nehezökre esett megválni a meleg otthontól, mert több ízben vissza-visszatértek oda, hanem a szülők ismét kikergettek belőle.

A kis fecskék etetése a fészekben 21 napig tartott, minden nap egyforma kitartással, odaadó meleg szeretettel. A rendkívüliség meg is látszott kicsi kis termetükön, hangjuk nem volt erős, lábacskaikról pedig hiányzott a toll, szájuk széle sem volt oly szép világos sárga, hanem inkább barnára hajló; mozgásuk bizonytalan, a hűvösebb idő egészen bágyadtá tette őket; reggelként annyira összehuzták fészük szélén magukat, hogy alig lehetett a fejcskéküket látni.

Szeptember 24-én láttam utoljára együtt az egész családot; 25-én már csak a négy gyermek ült az eresz alati búsan egymás mellett, várták édes szülőiket, hanem azok fájdalom már nem mutatkoztak — elhagyták mostoha szülők módjára gyermekeiket. Boldoguljanak a hogy tudnak. — Maguknak kellett fogdosni a legyeket, mert az éhség gyötrelmeit képtelenek voltak kiállani. 26-án végre ők is eltávoztak magukban, szülők nélkül, egy előtük teljesen ismeretlen útra; de talán célhoz vezérli őket is a természeti ösztön — feltalálják a tengeren túl mostoha szülőiket.

A madarak életében valóban rendkívüli jelenség az, hogy egy július hóban kikelt fészekből kiválják egy pár, fészket rakjon és augusztusban már költjön, felnevelje és végre szárnyra eresze kicsinyeit. Hihetetlennek látszik, mégis, ha figyelemmel kísérjük ama körülményt, hogy bár ritkán, de még októberben is láthatunk távozó füstifecskéket, a lehetetlennek látszó természetellenesség meg van fejtve.

A természet ébredésével rendes lépést tart a madarak szerelmének ébredése is; a verebeknél láthatjuk leginkább, továbbá a pintynél és sármánynál, hogy már áprilisben megkezdik a fészekrakást, többi éneklő madárkaink májusban fészkelnek s költenek. A melyeknek nincs párja, addig repdes csalitról-csalitra, fáról-fára, vidékről-vidékre, míg társat nem talál.

A verebek fészekrakását és költését minden esztendőn megfigyelem, itt is arra a tapasztalatra jutottam, hogy a júniusban a fecskefészket elfoglalók valamennyien május hóban kikelt fiatal házastársak; a fészekrakáshoz nem értenek, a szívők pedig tele van szeretettel; ez a szeretet készíti őket rabló támadásra.

Palotát disznók számára építettek Chicagóban 600,000 dollár értékben. A két éven át épült nagyszerű telepen egyszerre elfér 220,000 disznó s ezek számára lehetőleg mindenről gondoskodva van itt különösen bőven a vizről. Az épület 36 istállóból áll két emeleten, 22 folyosóval, felhúzógépekkel; egész területe 19 1/2 hektáryi s tisztán a rajta felhasznált fenyőfa 5 1/2 millió méternyi.

HIREK.

A m. k. belügyminiszter úr ő excellenciájá Kolozsvar sz. kir. város szabályrendeletét az állatvédelemről f. évi jul. 10-én 57684. szám alatt kelt leiratában megerősítette.

A magyarországi A. V. E.-k kérvénye a pápához és Margit olasz királynéhoz a madarak védelme tárgyában. Minthogy Olaszországban főkép a szegény vándor madarakat iszonyúan pusztítják, női kalapokra, — meg eledelre használván fel őket, a budapesti országos A. V. E. f. é. augusztus havában kérvényt intézett a pápa ő szentségéhez és Margit királyné ő felségéhez a tömeges madár-pusztítás megszüntetése végett. A kérvényt a kolozsvári, temesvári, kassai és zágrábi A. V. E.-k is alá írták.

Nemzetközi macskakiállítás. Münchenben a jövő hónapban a szokásos októberi ünnepek alkalmával megfogják nyitni az első macskakiállítást. Kiállítanak három fajta házi macskát, színes, csikos és foltos szőrűeket; külföldi macskákat és pedig angora, perzsa kínai fajtát; azonkívül macska-bőröket, macska-képeket, macska-irodalmat és mindazokat az eszközöket, amelyek a macskák gondozására és értékesebbé tételére szolgálnak. A macskakiállítás irodája Nürnbergben a Wunderburg-Gasse 6. szám alatt van; a kiállítás pedig Münchenben lesz. Már a uryt is megalakították; tagjai Specht, Rungortz és Lechenich állatképfestők. — A macskakiállítás első próbáját Párisban csinálták nemrég; 300 egyén állított ki szebbnél-szebb állatokat, a mi tekintetbe véve a páris házi macskák rengeteg számát, voltaképp kevés volt, de nem mindenki volt hajlandó kedvenceit 3 napra egy ketrecbe zárni. Az első díjat egy pompás fekete nagyszőrű, csillogó aranykás szemű kandur nyerte el, a kit egy bábaasszony nevelt fel; a második díjat pedig egy ugynevezett cyprus-macskának, a Waldeck-Rousseau volt és bizonyára újra leendő miniszter cziczusának ítelték oda. A jury elnöke Francois Coppée a macskákat szerető költő volt; a többi tagjai pedig Emile Zola, André Theuriet, Paul Aréne, Catulle Mendés és más írók voltak.

Egy ló élettörténete 500,000 példányban. Miss Anna Lewell »Black Beauty« czim alatt a ló örömeit és kinjait, nagy erényeit, okosságát, hűségét, kötelességtudását írta le oly szépen és eszesen, hogy a bostoni *Am. Humane Education Society* (amerikai emberséges nevelést czélzó egyesület) fél millió példányban osztatta szét. Angolországban 137000 példányt adtak el belőle. J. G. Péter Hobbing Lipszében német fordításban adja ki, e czim alatt: »Babe, die Lebensgeschichte einer Pferdes, von ihm selbst erzählt«.

Ouida, a nagy angol írónő legújabb művében, »Toxin«-ban az állatok sorsával foglalkozik, három szellemes, átgondolt elbeszélésben. Az egyik: »Birds and their persecutors« a madarakról és üldözőikről szól; a másik kettő »The new priesthood« és »Toxin« az élve-bonczolás ellen van írva. A Tauchnitz kiadásában kapható.

Hasznos tudnivalók.

Galambok tartása. A közönséges galamb-fajta sokkal kevesebb gondot vagy kellemetlenséget okoz, mint a különös fajta-vagy áru-galambok. Es elhibázott dolog az is, ha sok párral kezdik a tenyésztést; mert egyetlen pár galamb több fiókát nevel szűk helyen, mint egy fél tucat pár ugyanazon a kis helyen. Jobb kamrácskában tartani őket, mint a falra függesztett faládában.

*

A csúzos lábu baromfiak beteg lábait azzal lehet gyógyítani, hogy hangyasavval vagy kámforszesszel jól bedörzsölik s meleg időben jó száraz helyre kiviszik az állatokat, hogy járni próbáljanak.

*

A madarak lábdaganatát úgy szokták gyógykezelti, hogy egy teás csésze vízbe tesznek egy kávéskanál kreolint s ebben a madár dagadt lábát mindennap egyszer megfürösztik.

*

Tojástevő tyúkok gyógykezeltése. Egyszerű szer : a tyúkot seperálni kell, hogy se a maga, se a mások tojásához ne férhessen. A németek egy mesterséges fészket is használnak e célból, melyben a kitojott tojás a fenék alá gurul. Egyszerűbb az a gyakorlat, hogy romlott tojást adnak a fészekbe; a tyúk ezt megkóstolván, a rossz irtól irtózni fog és elhagyja tojástevő hajlamát.

Magy. Bazár

*

Sáfrány, mint orvosság szárnyasoknak. Sok esetben szárnyasaink szomorúak és gubbaszkodók s nem lehet konstatálni a betegséget, vagy pedig nagyfoku bágyadság, tántorgás, szédelgés lepi meg őket; hatalmas orvosság a sáfrány-oldat, a melyet az ivóvízbe öntve, adagolhatunk. A tyúkféléknél 1 gram sáfrány 2 decziliter forró vízzel leforrázva s ez körülbelül egy gyenge liternyi ivóvízbe öntve, használandó; míg a rucza, lud-, pulykafélék s hasonlóknál 2 gramm sáfrány veendő. A tyúkféléknél czélszerű, ha a sáfrány-oldatot kukoriczadarára öntve, ebből szétomló pépet gyurunk s úgy adjuk nekik, mert a sáfránytól sárgára festett vízhez nem szívesen nyulnak.

Nemzet.

*

A szárnyasok makkonhizlalása. Nem csak sertéseknél, de szárnyasoknál is kitűnően beválk a makkoltatás és jelentékenyen elősegíti ezek tojását. Az összedetett makkot sütőkemenczében megaszalják s aztán porrá törk; a szokott takarmányhoz egy kis adag ilyen port nedvesítve és langyosan kell hozzáadni.

„Zeitschrift für Geflügelzucht.“

1897-re tagsági díjukat befizették :

(Lásd az »Állatok Védelme« f. é. júliusi számát is.)

Lenk Gyula bizt. hivat.	Dr. Szabó Gyula városi tanácsos.
Lenk Gyuláné.	Dr. Számek György k. r. tanár.
Lindner Augusztia igazgatónő.	Dr. Szamosi Jánosné.
Dr. Lindner Gusztáv egyet. tanár.	Szász Domokos ev. ref. püspök.
Lindner Vilma.	Szász Domokosné.
Özv. Makoldy Samuelné.	Szász Gerő ev. ref. esperes.
Magoss Jolán.	Szél,ely Dénes egyet. hivat.
Márk Nina.	Szekula Ákos bizt. vezérigazgató.
Máthé Izaura.	Széky Miklós gyógyszerész.
May Emilia.	Br. Szentkereszty Zsigmondné.
Dr. Meitzl Hugóné.	Szochlinszky Györgyné.
Merza Lajosné.	Szeszák Erzsi.
Dr. Mezey Sandor.	Szilágyi Eleonora.
Mihálsi Mimi.	Szvacsina Gézané.
Ifj. dr. Mihály László.	Tauffer Ilka.
Dr. Moczár József tanár.	Tauffer Irma.
Nagy Gábor.	Gr. Teleki Emma.
Nagy Károly ker. akad. tanár.	Gr. Teleki László Gyula.
Németh Károly.	Gr. Teleki László Gyuláné.
Dr. Nyiredy Géza.	Gr. Teleki Miksáné.
Dr. Óváry Kelemenné.	Dr. Turner Adolfné.
Pallós Albert igazgató.	Teszler Izsákné.
Pataky Viktorné.	Tihanyi Adolfné.
Özv. Peille Istvánné	Tomachot Fanny.
Peille Róbert.	Dr. Tompa János.
Pelley Olga. (2 frt.)	Dr. Tompa Kamil.
Péterfi Zsigmond.	Dr. Tóth Jenő k. r. rector.
Péterfi Zsigmondné.	Turcsányi Gyula ág. ev. telkész.
Pieschl Iduna.	Tus,ai Dóra.
Dr. Pisztóry Mórné.	Dr. Tutsek Sándor ügyvéd.
Dr. Purjesz Zsigmondné.	Dr. Udránszky Lászlóné.
Dr. Reich Armin.	Dr. Vajda Gyula egyet. tanár.
Rózsa Gézané.	Van der Velden Edéné.
Scharschmidt Györgyné.	Végh Bertalan ezredes.
Dr. Schilling Lajosné.	Gr. Wass Otti.
Schwarczel Adél.	Dr. Weisz József.
Somodi Istvánné.	Zádor Gézané.
Stern Szerena.	Id. báró Zeyk József (3 frt.)
Stojanovits György főmérnök.	Zibai Margit.
Dr. Szabó Dénes egyet. tanár.	

Szerkesztői üzenet.

»Lelkes tag«-nak Valóban az: inkább hivatal, mint egyesület. Azért nem is igen fárasztjuk a választmányt ülésekkel. Munkafelosztás szinte lehetetlen az Á. V. E. ben; a rendőrség, meg az egyes tagok magánműködése, eszméink terjesztésében és az állatkinzások meggátolásában segít ésszegíthetnek. Szives sorait nagyon köszönjük. Nem érdem a munka, hanem élvezet.

*